

INLEIDING

Beste vogel- en natuurvriend. Voor je met dit boek op pad gaat, wil ik je eerst iets vertellen. Toen ikzelf acht jaar was, trok ik vaak met mijn kleine broer Dirk het veld in. We hadden geen verrekijker en ook geen vogelgids. In een schrift tekenden we een plattegrond van onze omgeving, alsof het een landkaart was. Groene bolletjes waren bomen, groene lijnen waren heggen, bruine vlakken waren akkers en blauwe, kronkelende lijnen moesten beken voorstellen.

We duiden op die kaart aan waar er iets te zien was: een nest van een veldleeuwerik, een akker waar we altijd Kievitjes zagen, jonge waterhoentjes in de gracht. Hadden we toen maar een vogelgids voor kinderen én een verrekijker, denk ik nu. Maar de tijden waren toen anders. Er was veel meer natuur. En van mama en papa mochten we nog alleen op pad door veld en bos.

.....

DE SLIMSTE VOGELGIDS

In 2019 schreef ik *'De slimste vogelgids'* voor volwassenen. Ik wilde zoveel mogelijk mensen naar buiten krijgen om naar vogels te gaan kijken. In één jaar werden meer dan 15.000 exemplaren van deze veldgids verkocht. Dat stemt me vrolijk.

Ik stelde tot mijn plezier vast dat ook kinderen het leuk vinden om vogels in dat boek op te zoeken. Het leek me dus een goed idee om ook een vogelgids voor kinderen te schrijven. En kijk, je hebt hem nu in de hand: *De slimste vogelgids Junior*.

.....

OP STAP IN BELGIË EN NEDERLAND

De slimste vogelgids Junior kun je thuis gebruiken, maar zeker ook meenemen wanneer je eropuit trekt. Welke vogels bezoeken de voedertafel in jouw tuin? Welke vogel zit op de torenspits van de kerk te zingen? Welke vogels vliegen met honderden bij elkaar en landen in die weide? Welke roofvogel cirkelt boven de hoge boomtoppen van dat bos? Tijdens jouw natuurwandelingen, fietstochtjes en andere buitenactiviteiten is niets leuker, boeiender en spannender dan de vogels op naam proberen te brengen.

.....

90 SOORTEN

In deze vogelgids staan 90 verschillende soorten. Ze broeden allemaal in België en/of Nederland. Waarom maar 90 terwijl er in *De slimste vogelgids* dubbel zoveel staan? Ik koos voor jullie die vogels uit die je bij ons het vaakst kunt spotten. Zeer zeldzame soorten staan dus niet in deze juniorgids. De kans dat je die te zien of te horen krijgt, is klein. Ga je naar een groot beschermd natuurgebied, dan heb je misschien geluk en kun je toch een zeldzame vogel spotten, zoals de wiewaai of de zomertortel. Dat maakt het extra spannend.

AANWEZIGHEID EN BROEDPERIODE

Hoe weet je wanneer de gierzwaluw in het land is? Of wanneer de koolmees begint te broeden? Blijft de koekoek 's winters in ons land of trekt hij ergens weg naartoe? Wanneer heeft de blauwe reiger eieren en jongen?

Dat kun je zien op de 'tijdlijn' op elke pagina. De tijdlijn is onderverdeeld in 12 vakjes. Voor elke maand één. De eerste drie letters van de maand staan erin.

VOLGENS GROOTTE

De vogels in deze gids staan in volgorde van klein naar groot. Hun grootte is gemeten in centimeters van snavelpunt tot staartpunt. Deze vogelgids begint dus bij de goudhaan (ons allerkleinste broedvogeltje) en eindigt met de knobbelzwaan (onze allergrootste broedvogel).

Deze vogelgids is onderverdeeld in vijf delen:

1. van **goudhaan** tot **koolmees**
2. van **koolmees** tot **merel**
3. van **merel** tot **houtduif**
4. van **houtduif** tot **wilde eend**
5. van **wilde eend** tot en met **knobbelzwaan**.

Als je nog niet veel ervaring hebt met het kijken naar vogels, zul je wel wat moeite hebben bij het schatten van de grootte van een vogel. Daarom heb ik op elke pagina een tekening geplaatst.

De tekening hieronder komt uit het tweede deel.

BIJZONDERE KENMERKEN

De pijltjes op de foto's duiden de belangrijkste kenmerken aan. Je weet dan meteen waarop je moet letten als je naar een vogel kijkt. In de natuur heb je niet veel tijd om een vogel rustig en van dichtbij te bekijken. De meeste vogels zijn zeer schuw en vliegen snel weg. Je kunt je natuurlijk altijd wel een beetje verstoppen zodat de vogels jou niet meteen te zien krijgen.

WAT NEEM JE MEE?

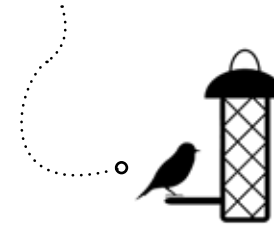
Als je naar vogels gaat kijken, ben je best niet te opvallend gekleed. Dus liever geen rode jas, gele broek of paarse pet. Wat dan wel? En wat neem je nog mee?

VOGELS VOEREN IN DE WINTER

De eerste plaats waar je naar vogels kunt kijken, is vaak jouw eigen tuin. Je kan dat zelfs doen vanuit de woonkamer of keuken. Als je de vogels in de winter helpt met voedsel, dan kun je al heel wat soorten op bezoek krijgen. Niet alle vogelsoorten kunnen echter naar een voedertafel of graansilo gelokt worden omdat ze gewoon geen zaden, noten of fruit eten of omdat ze veel te schuw of zeldzaam zijn.

Bij elke soort in deze gids die wél naar een voederplek gelokt kan worden, plaatste ik een **symbool van een vogel op een graansilo**.

Dit wil niet zeggen dat elke vogel met dit icoontje achter zijn naam ook op een silo komt zitten. Sommige soorten zijn niet handig genoeg om zich aan een silo of vetbol vast te klampen, maar komen wel naar strooivoer/fruit op de grond of op een open voedertafel.

VERREKIJKER AANSCHAFFEN

Boven elke vogelfoto in deze veldgids staan een symbooltje van een verrekijker en enkele stippelijntjes. Daar kan je met een potlood of pen bij schrijven waar en wanneer je die vogel gezien en/of gehoord hebt. Als je met deze gids op pad wilt gaan, is een verrekijker dus onmisbaar. Vogels zijn schuw en kunnen meestal alleen van ver worden bekeken.

Om te weten welke verrekijker voor jou geschikt is, let je best op twee belangrijke zaken:

- 1 Een verrekijker om naar vogels te kijken, is liefst waterdicht, of je nu met een boot het water op gaat of onverwachts in een regenbui terechtkomt.
- 2 Een kleine verrekijker is zeer handig om mee te nemen op pad, een grote(re) kijker levert een helderder en scherper beeld op. Ik prijs jou een verrekijker 8 x 42 aan (de 8 staat voor de vergrotingsfactor, de 42 voor de diameter van de lenzen in millimeter).

ZORG GOED VOOR DE NATUUR

Als je op pad gaat, draag dan zorg voor de natuur. Ga nooit op zoek naar nesten van vogels. Je zou de broedende vogel kunnen storen waardoor het nest in de steek wordt gelaten. Dat zou erg jammer zijn. Praat ook niet te luid wanneer je in de natuur wandelt. Vogels horen zeer goed en slaan bij lawaai sneller op de vlucht.

En natuurlijk: kijk altijd goed rond en luister aandachtig naar alle geluiden die je hoort. Zet pas je verrekijker aan je ogen als je iets gezien hebt. Met een verrekijker iets zoeken, is immers niet zo gemakkelijk. Misschien eerst een beetje oefenen in de tuin?

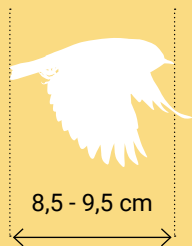
HEB JE EEN VRAAG?

Heb je een vraag over een vogel die je hebt gezien of gehoord en vind je nergens het antwoord? Surf dan naar mijn website www.deslimstevogelgids.com. Daar vind je een onlineformulier waarmee je mij een vraag kunt stellen. Ik probeer er snel op te antwoorden, beloofd.

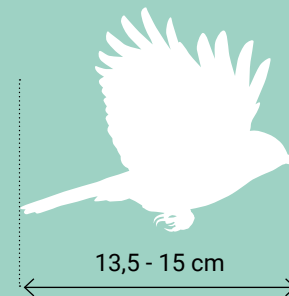
EN NU GENIETEN

Ik wens jou veel vogelkijkplezier. Geniet van de natuur, de rust en de andere dieren. Want wanneer je naar vogels kijkt, zul je ook andere wilde dieren ontmoeten: een eekhoorn, een egel en misschien wel een vos, een ree of een hert? Wie weet?

GOUDHAAN

KOOLMEES

DEEL 1

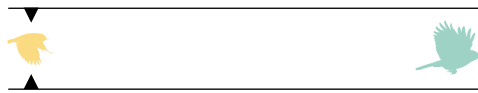
VAN GOUDHAAN TOT KOOLMEES

Goudhaan.....	16	Sijs.....	30
Winterkoning.....	18	Glanskop.....	32
Zwarte mees.....	20	Matkop.....	34
Tjiftjaf.....	22	Oeverzwaluw.....	36
Kuifmees.....	24	Boomkruiper.....	38
Pimpelmees.....	26	Putter.....	40
Fitis.....	28	Boomklever.....	42

Kleine karekiet.....	44	Heggenmus.....	58
Kneu.....	46	Tuinfluiters.....	60
Ringmus.....	48	Grasmus.....	62
Roodborst.....	50	Staartmees.....	64
Blauwborst.....	52	Huiszwaluw.....	66
Gekraagde roodstaart.....	54		
Zwarte roodstaart.....	56		

GOUDHAAN

Regulus regulus

♂ Mannetje of vrouwtje

♂ en ♀ zien er, op één detail na (oranje kruinveertjes bij ♂), hetzelfde uit.

✎ Algemeen

Met een lengte van 9 cm en een lichaamsgewicht van 7 gram is de goudhaan het kleinste vogeltje van heel Europa. Vroeger werd het nog *goudhaantje* genoemd, maar nu is het gewoon goudhaan. Het woord *Regulus* in de Latijnse naam betekent kleine koning omdat het lijkt alsof het een kroontje draagt. Bij het vrouwtje is dat helemaal geel van kleur, bij het mannetje zitten er ook oranje veertjes bij.

📍 Leefgebied

De goudhaan leeft vooral in naaldbossen, het liefst in dicht sparrenbos, soms ook in dennenbos. Eén of meerdere sparren in een tuin bijvoorbeeld kunnen al genoeg zijn om goudhanen aan te trekken.

🐛 Voedsel

Bladluizen, nachtvlinders en kleine spinnetjes.

🏠 Nest en nestplaats

Het nest is rond. Het heeft een doorsnede van 10 cm en wordt opgehangen onderaan het einde van een afhangende tak van een naaldboom. De goudhaan gebruikt daarvoor mos, korstmoss en spinrag.

🥚 Broedsel

Meestal 7-10 eieren.
Twee legsels per jaar.

👜 Trek- of standvogel

Standvogel. Noordelijke vogels komen in België en Nederland overwinteren.

🔍 Mogelijk te verwarren met ...

De goudhaan kun je moeilijk verwarren met andere vogelsoorten in deze gids.

 Lengte:
8,5 - 9,5 cm

 **Lichaams-
gewicht:**
5 - 7 g

 Spanwijdte:
13 - 15,5 cm

JAN FEB MAA APR MEI JUNI JULI AUG SEP OKT NOV DEC

